

HOMILIE GEBOORTE VAN DE H. JOHANNES DE DOPER ZA 23 / ZO 24 JUNI 2018

Het is een bijzondere dag, 24 juni, het hoogfeest van de geboorte van St. Jan. Voor ons is het einde van het aspergesteken met deze feestdag verbonden. In andere culturen worden er grote vuren aangericht, die tegelijkertijd ook een zonnewendefeest betekenen, want de zomer is begonnen. De dagen zijn nu het langste.

Het andere zonnewendefeest is ons misschien beter bekend. Het is het feest van kerstmis, het feest van de geboorte van Gods Zoon. Om de betekenis van bepaalde feesten beter te begrijpen sluit de kerk graag aan bij de natuur. Het feest van de geboorte van St. Jan en van de Heiland willen ons wijzen op de keerpunten in onze levenswijze. Ze dagen ons uit om onszelf te hernemen en voor ons leven een herstart door te voeren.

Rond de geboorte van St. Jan worden ons bijzondere gebeurtenissen overgeleverd. Hij is het niet meer verwachte kind van het kinderloze echtpaar Elisabeth en Zacharias. Het evangelie vertelt, dat Elisabeth in haar 6^e maand was, toen haar nicht Maria haar jawoord aan de engel Gabriel had gegeven om moeder van Gods Zoon te worden. Johannes is dus een half jaar ouder dan Jezus. Leeftijdgenoten dus. Van beiden is bekend, dat ze oproepen tot ommekeer en tot het beginnen van een nieuw leven, maar toch is er ook een wereld van verschil tussen hen beiden. Johannes is vooral gegrepen door de verwachte komst van de Messias, de nieuwe koning, die van Israel een nieuw volk zal maken. Johannes preekt strengheid en hardheid. Johannes dreigt met oordeel en straf. "Reeds ligt de bijl aan de wortel," houdt hij zijn gehoor voor. Met name in de adventstijd wordt ons de boodschap van Johannes voorgehouden, opdat we ons voorbereiden op kerstmis. "Bereid de weg van de Heer, maakt zijn paden recht. Elk heuvel moet geslecht worden en elke dal overbrugd worden. De kronkelpaden moeten recht." Johannes roept op om ten teken van bekering een onderdompeling in de rivier de Jordaan te ondergaan en herboren uit het water weer op te staan. Johannes is een natuurmens in een kameelharen kleed, die de nieuwsgierigheid van de mensen weet te wekken, maar ook de instemming, want mensen voelen, dat deze Johannes een oprechte mens is en er in hem geen huichelarij is, geen dubbelheid, geen verborgen agenda. De joodse overheid bekijkt zijn optreden echter met grote argwaan. Maar ook tegenover hen neemt Johannes geen blad voor de mond: "Adderengebroid," noemt hij hen. Ook voor koning Herodes neemt hij geen blad voor de mond en wijst hem erop, dat het geen pas heeft om samen te leven met de vrouw van zijn broer. Deze bemoeienis met Herodes doet hem in de gevangenis belanden.

Deze vuurvreter Johannes weet, dat het niet om hem gaat, maar om degene die na hem komt, de Messias, Jezus. Hij voelt zich zelfs niet waardig om de riem van zijn sandalen los te maken. Maar hij heeft het voorrecht om op zekere dag daar tussen de menigte die langverwachte Messias te mogen aanwijzen: "Zie het Lam Gods." Het is joodse beeldspraak voor de verlosser, die bereid is zich als een lam te laten offeren en zijn leven te geven voor de verlossing van zijn volk.

Johannes verwacht van Jezus dat Jezus op eenzelfde wijze zijn boodschap van ommekeer zal verkondigen. Maar Jezus is anders. Jezus preekt liever niet te vuur en te zwaard. Jezus lijkt voor Johannes wel een watje te zijn. Vanuit de gevangenis stuurt hij vrienden naar Jezus met de vraag: "Zijt Gij de komende, of hebben wij een ander te verwachten?" Waarop Jezus rustig antwoordt: "Ga aan Johannes vertellen wat jullie horen en zien: Lammen lopen, blinden zien, doven horen en aan de armen wordt de blijde boodschap verkondigd." Jezus kiest niet voor het dreigement om mensen tot bekering te brengen, maar Jezus wil mensen tot geloof brengen. Hij wil hen wijzen op de nabije God die zich het lot van mensen aantrekt, van armen, van blinden en van doven. Jezus heeft een goed woord voor armen, voor hen die niet meetellen of zo bescheiden zijn

dat over hen gelopen wordt. De wijze waarop Jezus de ommekeer preekt, is door mensen in het hart te raken en hun tot een nieuwe mentaliteit van geloof en liefde te brengen.

Johannes kwam in de gevangenis terecht vanwege zijn niets en niemand ontziende strengheid en dreigementen. Maar ook Jezus is het niet beter vergaan. Want uiteindelijk wilde Hij ook een nieuwe mentaliteit bewerken en dat willen mensen niet. Mensen willen vasthouden aan het eigen gelijk. Mensen houden er niet van een spiegel voorgehouden te krijgen. Maar toch hebben we het nodig. Mogen de ommekeer waartoe Jezus ons oproept gehoor vinden, dat is goed voor kerk en wereld en goed voor onszelf.
Amen.